

آپدیت تیر ۱۴۰۵

باکسهای دقت کنید

نکات مهم

خلاصه

خلاصه حقوق تجارت ۴

ناشر: انتشارات سمت / ورشکستگی و تصفیه امور ورشکسته (ربيعا اسکینی)

منبع اصلی دانشگاه پیام نور و سایر دانشگاهها

مناسب برای رشته‌های //
حقوق و سایر رشته‌های مرتبط پیام نور

نویسنده جزوه //
تیم تالیف بژیک

نوع فایل //
خلاصه میکرو طبقه‌بندی شده

کیفیت //
تضمین ۱۰۰٪ مطالب

۵

ساعت مطالعه

۱۰۰%

پوشش نکات

۵۱

صفحه مفید

حقوق تجارت ۴

ورشکستگی و تصفیه امور ورشکسته

منبع درس: کتاب حقوق تجارت، ورشکستگی و تصفیه امور ورشکسته نوشته دکتر ربیعا اسکینی انتشارات سمت.

در گذشته عدم استطاعت مدیون نسبت به پرداخت دیونش، موجب سرزنش و مجازات وی میشد. به تدریج که روابط تجاری توسعه یافت، انسان بدین نتیجه رسید که بایستی بین تاجر و غیرتاجر در این مورد خاص تفاوت قائل شد چرا که نابسامانی در دریافت و پرداختها میان تاجر سبب اختلال در نظام اقتصادی میشد. روابط تجاری به طور زنجیروار به یکدیگر وابسته هستند و اگر تاجری نتواند بدهی خود را بپردازد ممکن است باعث شود بدهیهای دیگری نیز پرداخت نشود. عدم پرداخت یک دین در روابط تجاری ممکن است باعث مختل شدن یک یا چند رابطه شود و حتی ممکن است در نهایت منجر به اختلال در نظام اقتصادی گردد.

به همین جهت مقررات روابط تجاری و غیر تجاری از هم جدا شد. چون روابط تجاری از حساسیت ویژه‌ای برخوردار بوده‌اند، برای تاجر مقررات خاص و سختگیرانه‌ای تدوین شد. نمونه‌هایی از این مقررات سختگیرانه و مجازاتها در تاریخ دیده میشود. در گذشته میان تاجری که به دلیل بد اقبالی متوقف میشد و تاجری که تقلب یا تقصیر موجب وقفه در پرداختهایش بود تفاوتی قائل نبودند.

به تدریج در مقررات تجاری میان دو گروه فوق الذکر تفاوت قائل شدند. این تفکیک در حقوق ایران نیز دیده میشود. در حال حاضر تاجر در دو حالت مجازات میشوند:

- ✓ در کار تجارت مرتکب تقصیر شده باشند.
- ✓ در کار تجارت مرتکب تقلب شده باشند.

در این وضعیت اموال تاجر فروخته و بین طلبکاران تقسیم میشود و حتی تاجر با مجازات کیفری نیز روبرو میگردد. اما اگر تاجر مقصر یا متقلب نباشد و از بد حادثه متوقف شده باشد، در این حالت مجازات نخواهد شد.

انواع ورشکستگی:

- ✓ ورشکستگی‌هایی که وصف مجرمانه دارند.
- ✓ ورشکستگی‌هایی که وصف مجرمانه ندارند.

دقت کنید: غیرتجاری که نتوانند بدهیهای خود را پرداخت کنند مجازات نخواهند شد.

حقوق ورشکستگی از عرف تجاری گرفته شده و در تمام کشورها دارای اصول مشترکی است.

به طور مثال :

✓ تاجر ورشکسته حق دخالت در امور مالی خود را ندارد.

✓ طلبکاران تاجر ورشکسته دارای حقوق مساوی هستند. (اصل تساوی حقوق طلبکاران)

مقررات حقوق تجارت ایران در باب ورشکستگی از قانون تجارت فرانسه اقتباس شده است. قانون تجارت ایران از ماده ۴۱۲ به ورشکستگی اختصاص دارد و این مقررات از قانون تجارت ۱۸۰۷ فرانسه (کد ناپلئون) اقتباس شده است.

مقررات ورشکستگی در فرانسه بارها مورد بازنگری قرار گرفته است. مهمترین بازنگری مربوط به سال ۱۹۴۷ است. مقررات ورشکستگی در حقوق فرانسه با دو دیدگاه تنظیم شده است:

✓ دیدگاه سنتی (کلاسیک)

✓ دیدگاه نوین

در دیدگاه کلاسیک ورشکستگی تاجر باعث حذف تاجر و تجارخانه او میشود. به تدریج قانونگذار فرانسه به این نتیجه رسید که با حذف یک هسته اقتصادی هم تاجر و هم جامعه اقتصادی متضرر میشوند.

در دیدگاه نوین به تاجر ورشکسته به عنوان یک بیمار توجه کردند و معتقد بودند بایستی به این فرد بیمار کمک کرد و مشکلات تاجر را بر طرف نمود تا مجدداً به بازار اقتصاد برگردد. در فرانسه دادگاههای تجاری وجود دارند و این دادگاه ها مختص دعاوی تجاری هستند. در این دادگاهها افراد متخصص حضور دارند که از راههای مختلف به تاجر ورشکسته کمک می کنند تا حیات اقتصادی خود را باز یابد مثلاً از طریق:

✓ اعطای وامهای کم بهره

✓ معاف کردن از پرداخت مالیات

✓ انحصاری کردن فعالیتهای اقتصادی

✓ کمکهای بلاعوض

✓ افزایش حقوق کارگران یا اخراج تعدادی از کارگران

نحوه رسیدگی دادگاههای تجاری فرانسه به دعاوی ورشکستگی:

✓ مرحله اول: حل مشکل تاجر

✓ مرحله دوم: تفکیک بین تاجر و تجارخانه توسط دادگاه

فرض اول : تجارخانه امکان ادامه کار را ندارد اما تاجری که در رأس تجارخانه قرار دارد تاجر لایق و شایسته‌ای است. در این فرض دادگاه حکم به تصفیه اموال میدهد، بدون اینکه حکم به ورشکستگی تاجر لایق بدهد.

فرض دوم: نه تجارتخانه توان ادامه کار را دارد و نه تاجر لیاقت و شایستگی تجارت کردن را دارد. در این فرض حکم به ورشکستگی کامل داده می شود. در این حالت، حکم ورشکستگی تاجر صادر میشود و اموال او تصفیه میشود و از محل آن بدهیهای تاجر پرداخت میشود.

دقت کنید: در دیدگاه کلاسیک ورشکستگی تاجر به عنوان اولین راه حل مد نظر قرار میگرفت در حالی که در دیدگاه نوین صدور حکم ورشکستگی آخرین راه حل است.

سؤال: قانونگذار ایران در تدوین مقررات ورشکستگی از کدام دیدگاه استفاده کرده است؟ (دیدگاه کلاسیک یا دیدگاه نوین)

پاسخ: در حقوق فرانسه مقررات ورشکستگی توسعه یافته است در حالی که در حقوق ایران مقررات ورشکستگی در زمره قوانین کم استفاده است. قانونگذار ایران از دیدگاه سنتی و کلاسیک حقوق فرانسه استفاده کرده است که پاسخگوی نیاز جامعه نیست.

دقت کنید: در حقوق فرانسه مقررات ورشکستگی نه تنها شامل حال تاجر میشود بلکه شامل حال کلیه اشخاص حقوقی حقوق خصوصی نیز میشود. مقررات ورشکستگی در فرانسه حتی شامل حال پیشهوران و کشاورزان هم شده است. در حالیکه در حقوق ایران مقررات ورشکستگی خیلی کم مورد توجه قرار میگیرد.

مقررات ورشکستگی در کشورهای آنگلوساکسون:

در این مورد نکات زیر قابل توجه است:

- ✓ در سیستم حقوقی آنگلوساکسون (کامن لا) در مورد موضوعات مهم، قوانین مدون به تصویب میرسد. در کشور انگلستان در مورد ورشکستگی مقررات مدون به تصویب رسیده است.
- ✓ در حقوق انگلیس مقررات ورشکستگی اشخاص حقیقی و اشخاص حقوقی متفاوت است. البته مقررات مربوط به اشخاص حقیقی تفاوتی بین تاجر و غیر تاجر قایل نیست.

ورشکستگی از نظر حقوق بینالملل:

سؤال: اگر تاجری در کشورهای مختلف به تجارت بپردازد و در یکی از این کشورها ورشکست شود، آیا این شخص در تمامی کشورهایی که در آنجا فعالیت اقتصادی داشته یا اموالی دارد ورشکسته محسوب می شود یا خیر؟

پاسخ: در این زمینه دو دیدگاه وجود دارد:

- ✓ نظریه وحدت یا عمومیت ورشکستگی
- ✓ نظریه تعدد یا سرزمینی بودن ورشکستگی

دیدگاه اول: نظریه وحدت یا عمومیت ورشکستگی

